

Gewriemel zonder piemel

Zeer vroeg in het voorjaar voelen de amfibieën de lente kriebelen. Watersalamanders, kikkers en padden trekken dan naar hun paaiplaatsen.

Ook kleine waters zonder stroming, zoals tuinvijvers, worden opgezocht.

Graag zouden wij weten welke soorten ook in jouw tuinvijver leven.

Goed om weten

Amfibieën leven het grootste deel van het jaar op het land. Tuinen met een afwisseling van plantensoorten en struiken zijn goede woongebiedjes voor amfibieën. Vanaf de avondschemering jagen ze op

klein grut, zoals insecten, spinnen, slakken en wormen. De gure wintermaanden brengen deze dieren roerloos door op een beschutte, vorstvrije plaats.

Het ijskoude vijverwater deert de bruine kikker niet. De vrouwtjes worden stevig vastgegrepen en wanneer de eiklompjes worden afgezet, zal het mannetje ze bevruchten.

De gewone pad zoekt grotere tuinvijvers op. Dag en nacht is het een gewriemel van grijpgrage en klemvaste mannetjes die alles pakken wat beweegt. Is dat toevallig een ander mannetje, dan laat die een kort geluidje horen, zoveel als 'rot op kerel'. Nadat het vrouwtje haar eisnoeren heeft afgelegd, worden ze door het mannetje bevrucht. Zowel bij de kikkers als bij de padden is er dus veel gewriemel zonder piemel.

Verleiden met geuren en een wuivende staart

Maart en april zijn echte salamandermaanden. De mannetjes zijn dan op hun paasbest. In tegenstelling tot het krachtige grijpen en vasthouden van kikkers en padden, gaat het mannetje watersalamander het vrouwtje bevruchten zonder haar aan te raken.

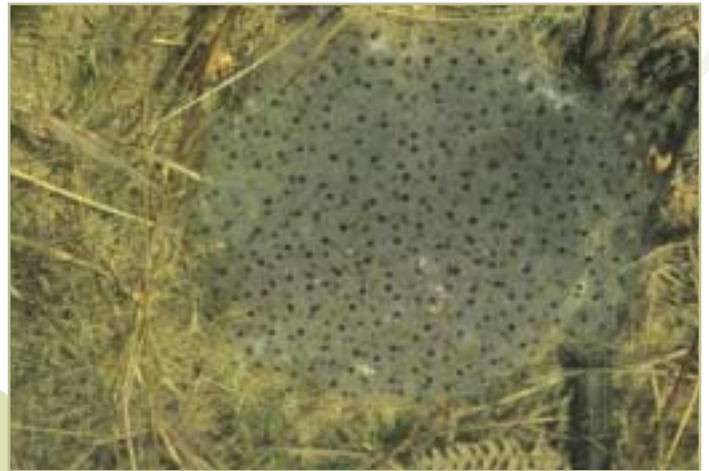
Hij zwemt tot dwars voor de mooiste in de tuinvijver. Met een aantal houdingen, typisch voor de soort, laat hij zien hoe mooi, sterk en levenskrachtig hij wel is. Met zijn staart wuift hij verleidelijke geurstoffen over haar snoet. Hoe dan ook, hoe mooi het baltsgedrag ook is, het vrouwtje is altijd de pineut.

Ze kan honderden eitjes leggen en ze dan één voor één vastkleven aan waterplanten.

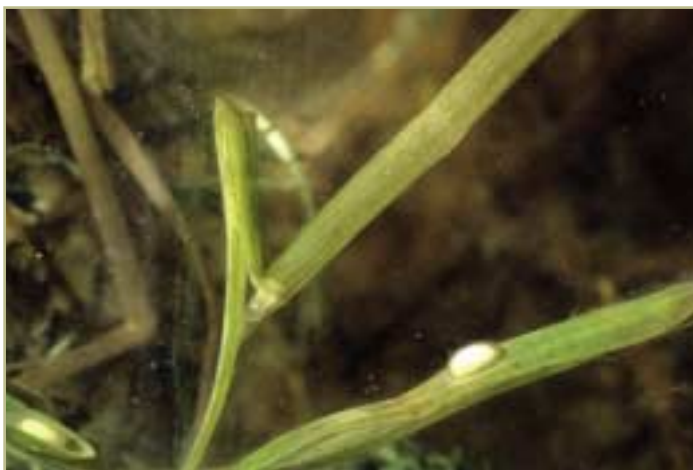
Het mannetje is wat verder voor weer een ander vrouwtje aan het baltsen.

Eisnoeren gewone pad

Eiklomp bruine kikker

Eitjes van de watersalamander

Het land op

Na de eileg verlaten de volwassen dieren het water. Uit de eitjes komen larven. Die van de salamanders lijken vlug op volwassen dieren. De kikker- en paddenlarven lijken niet op de volgroeide dieren.

De volksnamen, zoals dikkopjes, pompeloerekes en papelullekens, getuigen van meer fantasie dan het droge 'larven'. Wanneer de larven uitgegroeid zijn tot kleine kikkers, padden of salamanders, verlaten zij het water en gaan het land op. Pas na twee tot drie jaar komen zij terug naar hun geboortevijver.

Geelgerande watertor

Egel

Steenuil

Een gevaarlijk leven

Amfibieën hebben veel natuurlijke vijanden. Roofvissen en waterinsecten eten zowel eieren als larven. Op land zijn ze prooi voor o.a. vos, egel, bunzing en blauwe reiger. 's Nachts worden ze soms gegrepen door bosuil en steenuil.

De verzuring en de vermesting van de paaiplaatsen en de verdroging zijn drie dodelijke V's veroorzaakt door de mens. Hierdoor kunnen amfibieënpopulaties op korte tijd uitsterven. Bovendien worden elk jaar opnieuw duizenden amfibieën door het verkeer gedood.

Exoten?! Dag dikkopjes, dag watersalamanders...

De tuinvijver, die vandaag gegraven is, zou men liefst morgen reeds boordevol planten en dieren hebben.

Uitheemse amfibieën en waterschildpadden – we noemen ze exoten – worden door de gespecialiseerde handel massaal aangeboden. Jaarlijks worden enorme aantallen exoten ingevoerd.

Sommige agressieve soorten eten eieren, larven of volwassen inheemse amfibieën en kunnen zo populaties uitroeien.

Bovendien zal je het maar beleven: elke warme zomeravond het oorverdovende gekwaak van Egyptische kikkers. Om horendol van te worden!

Dus, wat men je ook tracht wijs te maken:

Koop nooit, maar dan ook nooit exoten en zeker niet om ze vrij te laten in je tuinvijver!

Amfibieën zijn wettelijk beschermd en moeten

GEWONE PAD

Tijdens de voortplantingsperiode heeft deze pad een vochtige, gladde huid. Begin maart trekt de gewone pad naar de voortplantingsplaats. De eitjes liggen paarsgewijze in snoeren, die meestal rond planten zijn gewikkeld.

Na de voortplantingsperiode leeft deze pad op het land. Ze heeft dan een droge, korrelige huid.

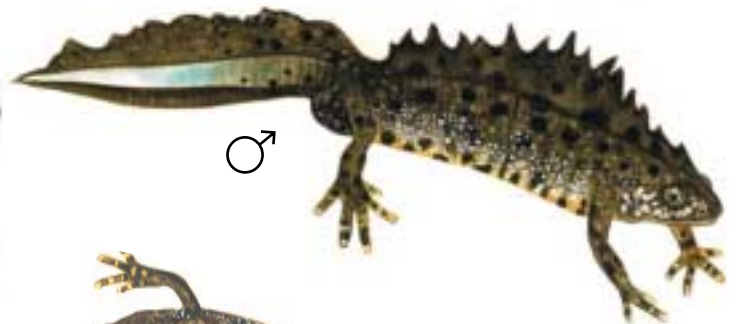

BRUINE KIKKER

De bruine kikker is een soort die zeer vroeg in het voorjaar naar de voortplantingsplaats trekt. Dat kan zelfs al in februari zijn. De kikkerdril is een geleachtige massa, die juist onder of op het watervlak drijft. De eitjes zijn bovenaan zwart, de onderkant is wit.

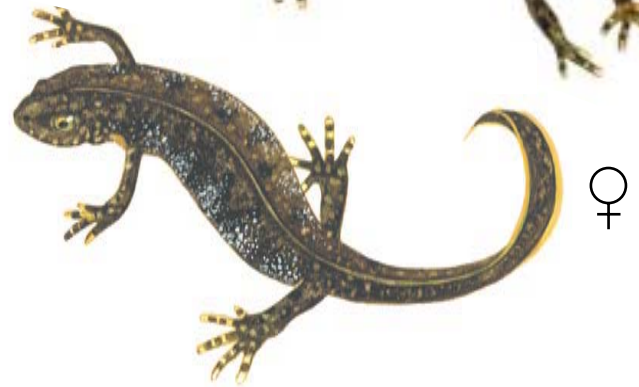
♂

♂

♀

♀

ALPENWATERSALAMANDER

Dit is onze mooiste watersalamander. Zowel het mannetje als het vrouwtje heeft een gele, oranje of oranjerode buik en keel. De voortplantingsperiode begint in maart en duurt tot half juli, met een hoogtepunt in april.

KAMSALAMANDER

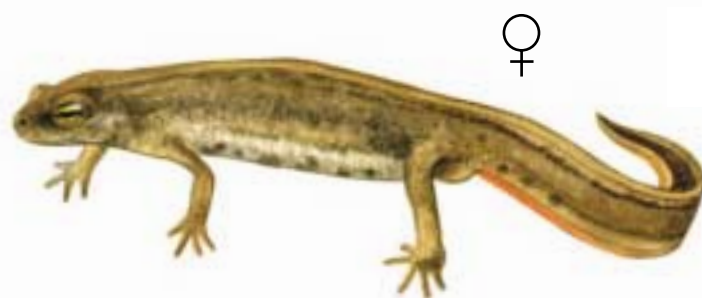
De vrouwtjes worden tot 18 cm lang. Het is dan ook onze grootste salamandersoort, maar tevens ook de zeldzaamste. De buik is oranjegeel met grote zwarte vlekken. Als enige heeft de kamsalamander een donkere keel met lichte spikkels.

steeds terug op de vindplaats gezet worden

GROENE KIKKER

De paarperiode van deze kikker loopt van maart tot juli. Tijdens deze periode kunnen ongeduldige mannetjes groengeel verkleuren. Deze kikker is berucht voor zijn kwaakconcerten. De eitjes worden vaak tussen waterplanten gelegd en zijn soms moeilijk waarneembaar.

VINPOOTSALAMANDER

In het voorjaar hebben de mannetjes duidelijk ontwikkelde vliezen tussen de tenen van de achterpoten (vinpoten). Deze soort is makkelijk herkenbaar aan de keel, die roze of vleeskleurig is en bijna altijd ongevekt.

KLEINE WATERSALAMANDER

Deze watersalamander kan reeds half februari in je tuinvijver rondzwemmen. De voortplantingsperiode kan tot einde mei duren. De buikzijde is gevlekt, de keel heeft kleine vlekjes of spikkels.

Vluchten kan niet meer

In een bebouwde omgeving zijn tuinen en parken, met een afwisselende plantengroei, toevluchtsoorten voor amfibieën. Tuinvijvers zijn in dergelijke omgeving geschikte voortplantingswaters. Ze mogen dan wel geen steile oevers hebben, tenzij je enkele eenvoudige 'uitstapjes' aanbrengt.

Van de groene kikker, verlos ons heer!

Amfibieën maken geen of een zeer zwak geluid. Luidruchtige uitzondering is de groene kikker. Mannetjes hebben aan elke mondhoek een kwaakblaas. Met deze blazen kunnen ze een ver dragend geluid voortbrengen. Vaak vormen ze kikkerkoren, waarbij de ene de andere tracht te overkwaken. Sommigen vinden dit een vervelend en zeer storend geluid.

Verplaatsen heeft geen zin, want volgend jaar spant de nieuwe lichtung haar kwaakblazen. Bovendien zijn door het Koninklijk Besluit van 22 september 1980 alle inheemse amfibieën en reptielen in het Vlaamse gewest beschermd. Het is verboden om het even waar deze diersoorten te bejagen, te vangen, in gevangenschap te houden of te doden. Ook de woon- of schuilplaatsen mogen niet beschadigd of met opzet verstoord worden.

Welke amfibieën leven in jouw tuinvijver?

Paddensnoeren en eiklommen van kikkers zijn onmiskenbaar. Voor de watersalamanders kan je overdag, liefst zonder te bewegen, langs de waterkant op de uitkijk gaan zitten en wachten tot ze lucht komen happen. Wie watersalamanders al wat kent, kan best 's avonds met een zaklamp zoeken. Dag of nacht, vroeg

of laat zal je het baltsen van de watersalamanders of de eileg kunnen observeren. In Vlaanderen leven 16 amfibieënsoorten. Enkele soorten zijn met verdwijnen bedreigd, de geelbuikvuurpad is reeds uitgestorven. Graag zouden wij weten welke soorten in jouw tuin leven en hun eitjes komen afzetten in jouw tuinvijver.

natuurpunt

Natuurpunt is actief in het Vlaamse en het Brusselse gewest. De gestadig groeiende vereniging heeft nu 65.000 leden en beheert 450 natuurgebieden, goed voor 15.000 ha beschermde natuur. Leden van Natuurpunt krijgen 4 x per jaar Natuur.blad, boordevol informatie over de natuur in Vlaanderen. Plaatselijke afdelingen zijn actief in je eigen streek met allerhande natuurgerichte initiatieven. Nieuwe leden ontvangen als welkomstgeschenk een fraaie fiets- en wandelgids met de mooiste natuurgebieden in Vlaanderen en Wallonië, en een CD met vogelgeluiden. Voor meer inlichtingen, contacteer Natuurpunt, Coxiestraat 11 te 2800 Mechelen, tel. 015/29.72.20, info@natuurpunt.be.

HYLA is de Amfibieën- en Reptielenwerkgroep van Natuurpunt Studie vzw. Deze herpetologische werkgroep tracht de belangstelling en de inzet van een groter publiek te bekomen via lezingen, brochures en herpetologische excursies. Ook op het vlak van daadwerkelijke bescherming is Hyla bijzonder actief. Door het promoten van paddenoverzet worden nu jaarlijks tot 100.000 amfibieën veilig over verkeerswegen gezet. Met de aanleg van poelen, zowel in natuurgebieden als in landbouwgebied, creëren we noodzakelijke voortplantingsplaatsen voor amfibieën. Andere projecten van Hyla zijn "SOS Adder" en het behoud van voortplantingsplaatsen en woongebieden van vuursalamander en vroedmeesterpad. Daarnaast lopen er ook meerjarige onderzoeken naar de gladde slang en het groene kikker-complex.

Inlichtingen:
Contacteer info@hylawerkgroep.be

Ecover, producent van ecologische was- en reinigingsmiddelen

krachtig en toch groen
uit de ecologische fabriek
plantaardige grondstoffen
respect voor mens, dier en milieu
een kleine moeite - een groot effect!

ECOVER
THE POWER OF NATURE

Er zijn in Vlaanderen plaatsen waar populaties kikkers en watersalamanders afhankelijk zijn van tuinvijvers!

Daarom zouden wij graag weten wat in je tuinvijver wriemelt.

Algemene maar zeer nuttige gegevens:

Heeft de vijver steile oevers?	☐ Ja	☐ Neen
Zijn er oeverplanten?	☐ Ja	☐ Neen
Zijn er waterplanten?	☐ Ja	☐ Neen
Zijn er vissen?	☐ Ja	☐ Neen
Zijn er exoten?	☐ Ja	☐ Neen
Zou je vissen laten wegvangen?	☐ Ja	☐ Neen
Zou je exoten laten wegvangen?	☐ Ja	☐ Neen

Welke exoten leven in je tuinvijver? Onderlijn de soorten:

roodwangschildpad, geelwangschildpad, stierkikker, Egyptische groene kikker, Chinese vuurbuiksalamander en Chinese beeksalamander, andere soorten: .....

Welke inheemse soorten heb je waargenomen?

(zet bij twijfel een vraagteken in het vakje)

alpenwatersalamander	☐	gewone pad	☐
kamsalamander	☐	bruine kikker	☐
vinpootsalamander	☐	groene kikker	☐
kleine watersalamander	☐		

Stuur je gegevens naar: **Natuurpunt Studie – Hyla**
Coxiestraat 11
2800 Mechelen

of vul ze online in op: www.hylawerkgroep.be/gewriemel

naam:

adres:

telefoon:

e-mail:

Veel plezier! Wij wachten vol ongeduld op je wriemelgegevens!!!